

Вх. № 18-36/18-02 2019

5800 гр. Плевен

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Веселин Йорданов Дочев ЗИ, Шумен

Съгласно Заповед № РД – 04-10/16.01.2019 г. на Председателя на Селскостопанска Академия за провеждане на публична защита на дисертационен труд за присъждане на научната и образователна степен “Доктор” по Докторска програма “Селекция и семенпроизводство на културните растения”, професионално направление шифър 6.1 „Растениевъдство”, представен от Диана Христова Маринова - Институт по земеделие и семезнание “Образцов чифлик” - Русе

на тема: „Проучване на образци люцерна (*Medicago sativa* L.) по биологични и стопански качества с оглед на селекцията.,

Люцерната е основната и най-ценната многогодишна фуражна култура у нас. Основните свойства и качества на люцерната са и дали заслужено названието “царица на фуражните растения”. Водещата ѝ роля се определя от високата ѝ продуктивност, богато съдържание на висококачествен растителен протеин и витамини. Освен изключително високите фуражни качества, люцерната като главен фиксатор на атмосферния азот повишава естественото плодородие на почвата, благодарение на което тя е отличен предшественик на редица селскостопански култури. Люцерната е позната и като средство за билколечение и здравословна добавка към храната. Тези нейни приложения са отдавна известни по света, но сравнително отскоро навлизат в нашата страна.

Разширяването на площите с тази ценна фуражна култура е свързано със създаването и внедряването в селскостопанската практика на сортове, с широка екологична пластичност, с високо съдържание на белтъчини, устойчиви на болести и неприятели.

За научния работник – селекционер Диана Маринова люцерната е основен обект на изследователската ѝ работа в ИЗС „Образцов чифлик” – Русе, повече от 20 години.

Представеният от асистента дисертационен труд съдържа 146 машинописни страници в т.ч 52 броя таблици, 31 фигури и 4 цветни снимки. Проекта за дисертация е добре оформен и структуриран в следните раздели:

1. Титулна страница, съдържание и увод - 5 страници
2. Литературен преглед - 30 страници.
3. Цел и задачи - 1 страница.
4. Материал и методи - 5 страници
5. Почвено-климатична характеристика -- 5 страници
6. Резултати и обсъждане - 77 страници
7. Изводи - 3 страници
8. Приноси на дисертационния труд - 2
9. Литература - 19 страници, която включва 328 автори в т.ч. 44 на кирилица и 284 на латиница.

Темата на дисертационния труд се отнася до проучване на изходен материал от люцерна (*Medicago sativa* L.) по биологични и стопански качества, отбор и създаване на нова синтетична популация.

Оригиналното в случая се отнася до използването на комплексно и задълбочено проучване на тези генотипове по отношение на техните биологични и стопански качества, като резултатите са ценен източник на информация за селекционера при всяка селекционна програма независимо от нейното направление.

В тази насока следва да се разглежда актуалността на проблематиката, която се разработва в представения дисертационен труд, за да се оцени правилно и справедливо неговата научна и научно-приложна стойност.

Предложения увод е добре структуриран и целенасочен. Целта и задачите на изследването по дисертацията са точно и ясно поставени и кореспондират с темата на дисертационния труд.

От описанието на материала и приложените методи е видно, че асистент Диана Маринова се е съобразила с основните и най-важни изисквания за подобен род изследвания. Проучването е проведено през периода 1997 - 2009 година при условия без напояване.

Следва да се отбележи, че сред цитираните автори преобладават тези на латиница – 284 броя. Условно разделям литературните източници на три периода: до 2000 г., от 2000 - 2010 г. и след 2010 г. В първите два периода са включени по 128 заглавия, а в периода след 2010 г. са цитирани 72 заглавия. Литературата е изключително изчерпателна и третира въпросите от дисертационния труд.

Оценявам положително направеното описание на клоновете и линиите по отношение морфологичната характеристика и елементите на добива, което е от приоритетно значение за селекционната практика. Данните от таблиците са обработени статистически.

От дисертационния труд са изведени 13 извода, посочени са научните и научно-приложните приноси, като един от най-важните за мен е, че е получен и патентован нов сорт люцерна – Приста 5. Искам да изтъкна, че съвсем ясно се открояват приносите на този труд, като лично дело на докторанта.

Убеден съм, че приносите от дисертацията, ще бъдат използвани в бъдещите изследвания по селекция на люцерна и най-вече в практическата работа за повишаване производството на люцерната за сено и семена.

По темата на дисертационен труд са публикувани три научни трудове. Дисертацията е изготвена съгласно изискванията и отразява добре получените данни в изследването.

По дисертацията правя следната бележка: При разработване на дисертационния труд са използвани много литературни източници. Мисля, че литература от последните 10-15 години също би обхванала проблематиката на дисертацията. Използването на по-стара литература в никакъв случай не омаловажава значението на дисертационния труд, а само го обогатява.

В заключение искам да подчертая, че дисертационния труд е стилово добре оформен. Най-същественото достойнство на този труд е богатия фактически материал от експериментални данни за признаците определящи биологичните и стопански

качества при тази култура, както и проучените селекционни образци с висока комбинативна способност на признаците обект на настоящото изследване и успешното им използване като родителски компоненти за създаване на нова синтетична популация люцерна.

С този труд асистент Дияна Маринова се представя, като един добре ориентиран и перспективен учен в областта на селекция на люцерна. Тя познава добре литературата по проблема и е овладяла методите на полския метод. Проучванията са проведени методически правилно, приложени са различни статистически методи за анализиране на експерименталните данни, въз основа на които резултатите и изводите са систематизирани точно. В планирането и изпълнението на тези изследвания, в постигнатите резултати и обсъждането им личат качествата на асистент Маринова. Считам, че дисертационния труд има безспорни научни и приложни приноси. Направените изводи съдържат важна информация и са приложими както в селекционната наука така и в практиката. Предвид гореизложеното, давам положителна оценка на така представения дисертационен труд и препоръчвам на уважаваните членове на Научното жури да гласуват за присъждане на научната и образователна степен "Доктор" на гл. ас. Дияна Маринова по Докторска програма „Селекция и семепроизводство на културните растения”, професионално направление шифър 6.1 „Растениевъдство”.

18.02.2019 год.
град Шумен

Член на научното жури :

/доц. д-р Веселин Дочев/